

Την Πέμπτη 12 Μαΐου 2016, το *Δίκτυο για το δικαίωμα στην αντίρρηση συνείδησης του Ελληνικού Τμήματος της Διεθνούς Αμνηστίας*, με αφορμή τη Διεθνή Ημέρα Αντίρρησης Συνείδησης (15/5) διοργάνωσε εκδήλωση με θέμα **«Παραβιάσεις του δικαιώματος στην αντίρρηση συνείδησης σε Ελλάδα και εξωτερικό»**. Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα του Κέντρου Ευρωπαϊκής Πληροφόρησης (Europe Direct - City of Athens) στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Αθηναίων.

Το πρώτο μέρος της εκδήλωσης ήταν αφιερωμένο στις διώξεις αντιρρησιών συνείδησης στο εξωτερικό. Έγινε *αφήγηση ιστοριών βασισμένων σε πραγματικά περιστατικά διώξεων αντιρρησιών συνείδησης* από τη Φινλανδία, το βόρειο τμήμα της Κύπρου, τις ΗΠΑ, την Τουρκία και την Ερυθραία. Επίσης προβλήθηκαν δύο σύντομα *βίντεο* της Διεθνούς Αμνηστίας με τους διωκόμενους αντιρρησίες συνείδησης Σονγκ Ιν Χο από τη Νότια Κορέα και Ταϊρ Καμινέρ από το Ισραήλ, η οποία είναι αυτές τις μέρες φυλακισμένη για 5^η φορά.

Το δεύτερο μέρος της εκδήλωσης αφορούσε την *αντίρρηση συνείδησης στην Ελλάδα* και συγκεκριμένα τη νομοθεσία, την πρακτική εφαρμογή και τις συστάσεις φορέων για τον τερματισμό των παραβιάσεων.

Η **Αλεξία Τσούνη**, Γενική Γραμματέας του Ελληνικού Τμήματος της Διεθνούς Αμνηστίας αφού παρουσίασε εν συντομία τα βασικά στοιχεία του ισχύοντος νομικού πλαισίου, ανέλυσε τις συστάσεις της Διεθνούς Αμνηστίας που μεταξύ άλλων ζητά:

1. ακύρωση όλων των ποινών και προστίμων που έχουν επιβληθεί μέχρι σήμερα, κατά παράβαση του διεθνούς δικαίου, σε αντιρρησίες συνείδησης, συμπεριλαμβανομένων των λεγόμενων ολικών αρνητών στρατεύσης,
2. παύση όσων διώξεων εκκρεμούν,
3. μείωση της διάρκειας της εναλλακτικής υπηρεσίας ώστε να μην έχει τιμωρητικό χαρακτήρα και να μη συνιστά διάκριση,
4. μεταφορά της εξέτασης των αιτήσεων για αναγνώριση ως αντιρρησίες συνείδησης, υπό τον πλήρη έλεγχο πολιτικών αρχών, και σε κάθε περίπτωση
5. σεβασμό στο δικαίωμα σε δίκαιη δίκη όσων διώκονται (όχι διώξεις πολιτών από στρατοδικεία, ερήμην καταδίκες, και επανειλημμένες διώξεις αντιρρησιών).

Ο **Παύλος Καπερνάρος**, αντιρρησίας συνείδησης που υπηρετεί εναλλακτική υπηρεσία, κατέθεσε την εμπειρία του και εξήγησε τη διαδικασία αίτησης και εξέτασης των αντιρρησιών συνείδησης. Εστίασε στην σχετική ειδική επιτροπή που εξετάζει τις αιτήσεις των αντιρρησιών συνείδησης και γνωμοδοτεί στον Υπουργό Εθνικής Άμυνας, και την επέκρινε τόσο για την μη ανεξάρτητη σύστασή της (2 από τα 5 μέλη είναι στρατιωτικοί) όσο και για την λειτουργία της και τον ρόλο της αυτόν καθαυτό. Υπογράμμισε ότι ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας απορρίπτει περίπου τις μισές αιτήσεις μη-θρησκευτικών αντιρρησιών συνείδησης και στήριξε το αίτημα του Συνδέσμου Αντιρρησιών Συνείδησης να αρκεί η αίτηση για να αναγνωρίζεται σε κάποιον η ιδιότητα του αντιρρησία συνείδησης, εφόσον η αντίρρηση συνείδησης είναι αναγνωρισμένο ανθρώπινο δικαίωμα και όχι παραχώρηση.

Ο **Μιχάλης Τσαπόγας**, ειδικός επιστήμονας στον Συνήγορο του Πολίτη, αναφέρθηκε στις μέχρι τώρα συστάσεις αυτής της ανεξάρτητης αρχής σχετικά με το θεσμό της εναλλακτικής υπηρεσίας αλλά και στα όρια παρέμβασής της. Σημείωσε ότι ήδη από το 1999 ο Συνήγορος του Πολίτη είχε διατυπώσει συγκεκριμένες συστάσεις σε αναλυτική έκθεσή του, έτσι ώστε να μην είναι τιμωρητικός ο θεσμός και να μην υφίστανται διακρίσεις οι αντιρρησίες συνείδησης. Επισήμανε, μεταξύ άλλων, ότι το 2013 ο Συνήγορος του Πολίτη έκρινε αμφιλεγόμενη την προσωπική συνέντευξη ως μέσο διαπίστωσης λόγων συνείδησης, στο μέτρο που υπάγει το ενδιάθετο φρόνημα σε έλεγχο ειλικρίνειας και ακόμη περισσότερο ανησυχητική τόσο εξαιτίας προβλημάτων στη συγκρότηση και τη λειτουργία της επιτροπής (συχνή απουσία των μη στρατιωτικών, ελλιπής αιτιολόγηση), όπως αυτά προκύπτουν από σειρά σχετικών αναφορών, όσο και εξαιτίας μιας πάγιας πρακτικής άνισης μεταχείρισης: ενώ για τους λεγόμενους «θρησκευτικούς» αντιρρησίες η επιτροπή αρκείται στην προσκόμιση πιστοποιητικού της οικείας θρησκευτικής κοινότητας, οι λεγόμενοι «ιδεολογικοί» αντιρρησίες συχνά καλούνται να απαντήσουν σε ερωτήσεις που άπτονται ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων, όπως η ένταξη σε συγκεκριμένο πολιτικό χώρο. Επίσης πρόσφατα, σχολιάζοντας την εξαγορά θητείας 35ετών (νόμος 4361/2016), ο Συνήγορος έκρινε ανατιολόγητη τη δυσμενή μεταχείριση των αντιρρησιών συνείδησης οι οποίοι καλούνται να καταβάλουν ποσό εξαγοράς πολύ υψηλότερο σε σχέση με όσους υπηρετούν ένοπλη θητεία και

επισήμανε ότι η μετατροπή των υπολειπομένων μηνών σε ποσό εξαγοράς θα μπορούσε να προσβληθεί ως αντισυνταγματική.

Ο *Σπύρος Απέργης*, δικηγόρος και μέλος της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, αφού έκανε μια σύντομη παρουσίαση της ανεξάρτητης αρχής, αναφέρθηκε στις συστάσεις της για: εναλλακτική υπηρεσία της οποίας η διάρκεια θα είναι προσαυξημένη κατά 50% σε σχέση με την στρατιωτική θητεία, κατάργηση των αλληπάλληλων διώξεων των αντιρρησιών συνείδησης, που παραβιάζουν την αρχή *ne bis in idem* (κανείς δεν διώκεται ούτε τιμωρείται ποινικά για αδίκημα για το οποίο έχει ήδη αθωωθεί ή καταδικασθεί), μεταφορά της αρμοδιότητας επόπτευσης στα Υπουργεία Εσωτερικών και Υγείας, μετά την υπαγωγή στο καθεστώς του αντιρρησία συνείδησης, και ανεξάρτητη αρχή εξέτασης των αιτήσεων χωρίς τη συμμετοχή μελών της στρατιωτικής διοίκησης. Ως προς το γεωγραφικό κριτήριο εκπλήρωσης της εναλλακτικής υπηρεσίας επισήμανε ότι θα πρέπει να υπάγεται στους ίδιους κανόνες που ισχύουν για την κανονική στρατιωτική θητεία των ενόπλων υπηρετούντων.

Τις ομιλίες ακολούθησε *συζήτηση με ερωτήσεις* προς τους/τις ομιλητές/τριες αλλά και προσωπικές τοποθετήσεις όπου, μεταξύ άλλων, παρενέβησαν μέλη διαφόρων κινημάτων (για τα δικαιώματα των στρατευμένων, ΛΟΑΤΚΙ, φεμινιστικών), δικηγόρος αντιρρησιών συνείδησης, καθώς και πρωτοπόροι αντιρρησίες συνείδησης, μεταξύ των οποίων και ο Μιχάλης Μαραγκάκης, ο πρώτος αντιρρησίας συνείδησης για μη θρησκευτικούς λόγους, από την άρνηση του οποίου συμπληρώνονται φέτος 30 χρόνια.